

Edebiyat Sayfalarından

Gümülcine Şehri, günümüzün resmi dilde Komotini şehri. Geçmişte Osmanlının Rumelideki önemli sayılabilecek şehirlerinden. Bölgede yaşayanların bildiği Gümülcine şehri.

Evliya Çelebi o meşhur Seyahatnamesinde “Bağ ve bahçelerinin etrafı kamışlarla çevrili olup, şehrin içinden Şikarlı çay denilen suyu çok tatlı bir nehir akmaktaydı. Bu küçük nehir üzerinde 5 ağaç köprü vardı ve şehre yakın akan Kalfa çayı ile birleşerek Akdeniz’e dökülmekteydi. Bu iki nehir binlerce bağ, bahçe ve bostanı da sulamaktaydı” diye bahsettiği şehir Gümülcine.

Peki şehrimiz, Gümülcinemiz hakkında şehrengiz yazıldığını kaçırmız biliriz. Acaba Dürri Gümülcinevi adını daha önce hiç duyduk mu? Bu kadar soru yerer sanırım.

Dürri Gümülcineli bir Divan şairidir. Fakat yakın zamana kadar bu gerçek bir yanlışlıktan dolayı bilinmiyordu. Gerçeğin gün yüzüne çıkması Dr. Sn. İlyas Yazar sayesinde olmuştur. Kendisi tez çalışması esnasında Dürri Divanı adıyla İstanbul Âtîf Efendi Kütüphanesindeki divanın Erzurumlu Ahmet Dürrî Efendiye ait olmadığını ortaya çıkarmıştır.

Şehrimizin geçmişine ışık tutan bahse konu şehrengiz, Dürri Divanında yer alıyor. Yazılış tarihi de 1635-1642 yılları arasında olduğu anlaşılıyor. Mesnevi nazım biçimiyle yazılmış olan Gümülcine Şehrengizi 66 beyitten meydana gelir ve Divan’ın son kısımlarında yer almaktadır. Şehrengiz Divan’ın son kısımlarında “Gümülcine Yaylakı Ahâlisine Dürrî Efendinün İrsâl Eyledüğü Şehrengizdür” başlığı ile yer alır.

Giriş kısmında Gümülcine yaylaklarını tasvir ederek, “Gördün mi yaylakı niçe ruh-fezadur/Her köşesi cennet gibi bir cay-ı safadur” beytinde Dürrî, Gümülcine şehrinin her köşesinin cennet bahçelerinden bir bahçe olduğunu düşünür ve ilerleyen beyitlerde detaylarına girerek bu düşüncesini destekler.

O dönemin Gümülcine şehrini Dürri anlatırken özellikle de sularında bahsediyor. Kara Oluk ve Yakuz Pınarı'ndan âb-ı hayat (hayat suyu) olarak bahseder ve "Bir hâlet irer kim olur ol mürde iken sağ" diyerek Kara Oluk suyundan içenlerin şifa bulur, hatta ölülerin bile dirileceği inanişini yansıtır.

Şehrengiz'de Gümülcine şehri yazları çok sıcak olduğunu ve halkın yaylağa çıktığını, kendisinin de ahâli gibi davrandığını, "Can sohbetin ol çare yine eylediler mi/ Dürri de geçen yıl buradaydı didiler mi"

Dürri Gümülcine oluklarından bahsederken, bir eğlence yeri olan Şeyh Oluğundan beyitlerinde bahsederken, bu oluğun değişik köşelerinde yapılan sohbetlerin zevkine değinir "Ya küşe-be-küşe yine sohbetleri var mı/

Şeyh Oluğı başında her işretleri var mı" diye tasvirlerini sürdürür.

Üç buçuk asırı aşkın bir zaman önce gördüklerini, yaşadıklarını beyitleriyle bugünlere aktaran Dürri Gümülcinevi VI. Murat dönemi Gümülcine şehri tasvirleriyle bizlere geçmişe yolculuk yapma imkânını verdiği için müteşekkirimiz. Dürri Gümülcinevi'yi bu sebeple de rahmetle anıyoruz.

Şehrengiz, bölgenin siyasi, kültürel ve edebî değerini yansıtan çalışmalara ışık tutması açısından edebî ve tarihî değere sahip bulunmaktadır. Dürri Dîvânı'nın XVII. yüzyıl Divan Edebiyatı'nın Batı Trakya'daki varlığını ortaya koyması açısından da önemli bir eser olarak değerlendirilmesi gerekmektedir.

İdris HÂSÂN

Sınıf Öğretmeni

Türk Dili ve Edebiyatı Mezunu

20:00-22:00 ö.s. 3 Ocak 2019 Perşembe